

AJELET
GUNDAR
-GOŠENOVÁ
JEDNU NOC,
MARKOVIČI

Z HEBREJŠTINY PŘELOŽILA ALŽBĚTA GLANCOVÁ

JEDNU NOC, MARKOVIČI

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.e-garamond.cz
www.albatrosmedia.cz

■ **garamond**

Ajelet Gundar-Gošenová
Jednu noc, Markoviči – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

AJELET
GUNDAR-GOŠENOVÁ
JEDNU NOČ,
MARKOVIČI

■ garamond

Z hebrejštiny přeložila Alžběta Glancová.

Knihy vychází s laskavým přispěním
Nadace Židovské obce v Praze.

Hebrew original of the title:

לילה אחד, מרקוביץ

Copyright © 2013 by Kein & Aber AG Zurich-Berlin. All rights reserved.

Translation © Alžběta Glancová, 2026

ISBN tištěné verze 978-80-7407-745-6

ISBN e-knihy 978-80-7407-746-3 (1. zveřejnění, 2026) (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-7407-751-7 (1. zveřejnění, 2026) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7407-752-4 (1. zveřejnění, 2026) (mobi)

Předtím

1

Jaakov Markovič nebyl ošklivý. Což ale neznamená, že byl hezký. Malé holčičky se při pohledu na něj nerozplakaly, ale ani se neusmály, když se s ním setkaly tváří v tvář. Dalo by se říct, že byl kromobyčejně průměrný. Co víc, obličej Jaakova Markoviče neměl jedinou zvláštnost. Byl tak obyčejný, že na něm oko nedokázalo ani na chvíli spočinout a sklouzlo k dalším předmětům. Ke stromu na nároží. Kočce v opuštěném koutě. Setrvat pohledem na nudné tváří Jaakova Markoviče vyžadovalo značné úsilí. A protože lidé neradi vynakládají značné úsilí, dívali se mu do obličeje jen zřídkakdy. Což mělo své výhody. Ty odhalil velitel družstva. Hleděl do tváře Jaakova Markoviče přesně tak dlouho, jak potřeboval, a potom pohled odvrátil. Načež velitel družstva prohlásil: Budeš pašovat zbraně. S tvým ksichtem si toho nikdo nevšimne. A měl pravdu. Jaakov Markovič propašoval nejspíš víc zbraní než kterýkoliv člen Irgunu a nikdy nehrozilo, že by ho chytili. Pohled britských vojáků po něm sklouzl jako olej po pušce. Jestli ho členové Irgunu obdivovali za kuráž, to nevěděl. Málokdy na něj někdo promluvil.

Když nepašoval zbraně, obdělával pole. Večer sedával na zápraží a házel holubům zbytky starého chleba. Brzy se k němu slétalo hejno, zobalo mu z ruky a sedalo na ramena. Kdyby to viděly děti z mošavy, posmívaly by se mu, nikdo však nevstoupil

za kamennou zídku. Po nocích si četl Žabotinského spisy. Jednou do měsíce jel do Haify a souložil s ženou za peníze. Někdy to byla ta samá, jindy jiná. Do obličeje se jí nekoukal a ona jemu také ne.

Jaakov Markovič měl jediného přítele. Na Zeevu Feinbergovi byl nejvýraznější knír. Víc než modré oči, husté obočí a ostré zuby. Knír Zeeva Feinberga byl proslulý široko daleko, někdo dokonce tvrdil, že po celé zemi. Když se jeden člen Irgunu vrátil z cesty na jih, vyprávěl o „uzardělé dívce, která se ptala, jestli je kníratý sultán stále mezi námi“. Všichni se zasmáli, ale nejvíc ze všech se smál Zeev Feinberg. A když se smál, knír se mu nad horním rtem čepýřil, vzdouval a tetelil, jako to dělal jeho pán mezi dívčími stehny. Bylo jasné, že Zeev Feinberg není předurčen k pašování zbraní, knír ho předcházel jako řada černých vykřičníků. Člověk by musel být hloupý a slepý, aby si ho nevšiml. A Britové byli sice hloupí, ale bylo by příliš naivní domnívat se, že jsou i slepí. A zatímco na pašování zbraní se nehodil, Zeev Feinberg uměl zahánět Araby a držel v mošavě nejednu noční hlídku.

Zeev Feinberg nestrávil mnoho nocí sám. Když se roznese, že má večer hlídku, hned se kolem něj sešla skupina přátel. Někteří si chtěli poslechnout příběhy jeho kníru mezi ženskými stehny, jiní chtěli hovořit o politické situaci a Němcích, ať je jejich jméno zapomenuto, a další chtěli jen konzultovat chov dobytka, osev pole nebo trhání zubů moudrosti – několik málo z řady oborů, v nichž se Zeev Feinberg cítil být kovaný. Chodily za ním i mladé slečny. Zeev Feinberg je samozřejmě spolehlivý hlídač, prst má vždy na spoušti, přesto nesmíme zapomenout, že Bůh obdařil člověka deseti prsty, a ne nadarmo. Pole voněla po dešti, ve vzduchu visela špetka nebezpečí – ozval se šelest, snad Arab nebo divočák – a hlasité vzdechy doléhaly někdy až

ke zdem domů. Občas se přidal i Jaakov Markovič, v podpaží si nesl ohmatané propocené spisy Žabotinského. Zeev Feinberg jej pozdravil na uvítanou, jako všechny ostatní. Byl tak navyklý na společnost, že nevěděl, jak být nespolečenský, i kdyby býval chtěl. Dokonce ani Britové se mu docela nepřičili, a když měl někoho zabít, dělal to nerad, ač velmi zručně. Poprvé spolu mluvili, když se Jaakov Markovič vracel uprostřed noci z Haify. „Stát!“ zaburácel hlas Zeeva Markoviče ze tmy. „Kdo jsi a odkud přicházíš?“ Jaakov Markovič ucítil, jak se mu roztřáslы nohy, ale opověděl pevným hlasem: „Jsem Jaakov Markovič. Byl jsem s ženou.“ Zeev Feinberg se rozesmál tak nahlas, že probudil slepice v kurnících. Když se spolu posadili, vyptával se dál a Jaakov Markovič ochotně odpovídal. Vyprávěl o bradavkách té ženy, byly moc pěkné, a nebylo mu proti mysli popsat její zadek a nohy, aniž za informace, které ho stály půlku týdenní mzdy, chtěl po Zeevu Feinbergovi jedinou liru. Nakonec se Zeev Feinberg naklonil k Jaakovu Markoviči a zeptal se: „Řekni, jak moc byla tam dole mokrá?“ Knír Zeeva Feinberga zašimral Jaakova Markoviče na tváři, ten se však neodvážil ani pohnout. V životě se na něj nikdo takhle dlouho nedíval. Nakonec pochopil, že to nemůže déle odkládat, a odpověděl: „Co tím myslíš?“

„Co tím myslím?“ Knír Zeeva Feinberga švihnul Jaakova Markoviče a odstrčil ho dozadu. Modré oči se vyvalily tak zděšeně, že málem spolklы Jaakova Markoviče i s Žabotinského spisy. „Myslím tím vagínu, kamaráde. Jak mokrou měla vagínu?“ Jaakov Markovič dostal závrat', jen co ten výraz uslyšel, až se z toho posadil na kámen. Zeev Feinberg si sedl vedle něj. „Je ti, doufám, jasné, že existují různé stupně vlhkosti? Některé jsou vlhké, jiné mokré a pak jsou – ajajaj – takové, že se v nich můžeš utopit jako v Černém moři. Závisí to samozřejmě na

tom, jak se slečna stravuje, na počasí, nejvíc to ale závisí na vzájemné přitažlivosti.“ Potom se Zeev Feinberg znovu zep-
tal, jak moc byla mokrá, a Jaakov Markovič musel přiznat, že
nezaznamenal ani náznak vlhkosti. „Nic?“ „Nic. Sucho jako
na poli v srpnu.“ Zeev Feinberg se dlouze odmlčel a nakonec
řekl: „V tom případě ti, kamaráde, doporučuju zjistit, jestli ne-
má někoho jiného. Určitě znáš zákon zachování hmotnosti.
V lidském těle je omezené množství tekutin a já se obávám,
příteli, že ta tvoje ženská v Haifě je vydává v přítomnosti ji-
ného muže.“ Jaakov Markovič si s úlevou oddychl a prohlásil,
že teď je všechno jasné: Žena v Haifě ho upozornila, že je ten
večer čtvrtý, a vzhledem k zákonu zachování hmotnosti je jen
logické, že se jí nedostává tekutin. Zeev Feinberg se rozesmál
a Jaakov Markovič se musel přidat. Nevěděl, čemu se směje,
ani to vědět nechtěl. Bylo tak příjemné smát se s tím mužem,
jehož knír zaplnil celé údolí a smích se nesl po celé zemi. Jestli
byl ve smíchu Zeeva Feinberga výsměch, okamžitě se vytratil,
ale smích přetrvával. Smál se tak dlouho, až se mu v rozkroku
objevila malá skvrnka, a když si toho všiml, rozesmál se ještě
víc. Od toho večera byli ze Zeeva Feinberga a Jaakova Mar-
koviče přátelé.

Jaakov Markovič zachránil Zeevu Feinbergovi život hned
dvakrát za jeden večer. Když se jednou vracel z Haify, pospíšil
si na hlídkovací stanoviště, protože poprvé v životě viděl, že
by žena měla každé prso jinak velké. Zatímco přemítal, co na
to řekne Zeev Feinberg, všiml si mladého Araba skrčeného
v houští, hlaveň pušky namířenou na něco v pohybu, což byl
podle všeho Zeev Feinberg, sklánějící se nad nějakou ženou.
Chtělo by se říct, že Jaakov Markovič neváhal. Až do onoho
večera ale pouze pašoval zbraně a kromě kryš škodících na poli,
kterým rozbíjel hlavu, nikdy nezabil živé stvoření. Přesto ovládl

třas v nohou, potichu zdvihl bílý hladký kámen a jedinou silnou ranou rozbil mladíkovi lebku. Tmu a bubínek Jaakova Markoviče prořízl výstřel. Ohmatal se, aby zjistil, jestli není zraněný, a shledal, že puška Zeeva Feinberga tentokrát minula. „To jsem já,“ zakřičel. „Nestřílejte!“

Děkovné mumlání Zeeva Feinberga přehlušilo zvracení. Jaakovu Markoviči stačil jediný pohled na mladíka ležícího na zemi a zvedl se mu žaludek. Krev toho hochy, lesknoucí se v měsíčním svitu, a obnažená mozková tkáň se Jaakovu Markoviči hnusily. Cvrčci každopádně cvrkali dál. Jaakov Markovič v zoufalství zavřel oči, zabouchl v hlavě dveře před obrazem toho mladíka a jeho rozlitého mozku a ze všech sil se upnul k prsům ženy z Haify. Když otevřel oči, stál před jiným poprsím, podivuhodně souměrným. Rachel Mandelbaumová, nahoře bez, stála rozechvělá po boku Zeeva Feinberga. Byla tak překvapená, že se ani nezakryla, stála tu před ním v plné kráse a vzlykala kvůli mrtvole Araba. Při pohledu na prsa Rachel Mandelbaumové začal Jaakovu Markoviči tvrdnout penis. Čím víc tvrdnul, tím chabější měl hlavu, až v myšlenkách úplně opustil rozmaširované Arabovo tělo. Jeho mozek si začínal pomalu uvědomovat, že kouká na prsa Rachel Mandelbaumové, přestože rozhodně není Avraham Mandelbaum. Když to Jaakovu Markoviči došlo, přestal zírat na prsa Rachel Mandelbaumové, otočil se k Zeevu Feinbergovi a řekl: „Avraham tě zabije.“

Znalci i laici se rozcházeli v názoru, kolik lidí Avraham Mandelbaum zabil. Někdo tvrdil, že deset, jiný patnáct. Byli i tací, kteří odmítali přehánět a stáli si za svým, že prý rozhodně ne víc než pět. Nakonec se shodli na magickém čísle sedm. Ačkoliv se předpokládalo, že je řeč o Arabech, nanejvýš o nějakém tom Britovi, nikdo to nemohl zaručit. I mouchy si dvakrát rozmyslely, než se k Avrahamu Mandelbaumovi přiblížily. Kočky se

mu neotíraly o nohy. Kdyby byla ve vesnici gilotina, obsluhoval by ji Avraham Mandelbaum. Vzhledem k tomu, že nebyla, musel se spokojit s prací *šocheta*. Málokdo věděl, že v noci narážá ze spaní v polštině, mumlá útržky vět o bílém jehňátku, jablku v cukru, zlomyslných dětech. Rachel Mandelbaumová to slyšela, rozuměla, co říká, a potichu vstala z postele. I z lodi vystoupila potichu, před pěti lety. Beze slova se postavila v haifském přístavu a čekala, že se něco stane. Veškerou kuraž vyčerpala, aby přežila cestu do Palestiny, a teď, když byla na místě, už neměla sílu na víc než jen stát a čekat. Nečekala dlouho. Asi za půl hodiny k ní přistoupil Avraham Mandelbaum a představil se. Koupil jí v kiosku limonádu a vzal ji k sobě domů. Rachel Mandelbaumová jej následovala jako káčátko čerstvě vylihnuté na břehu přístavu, které se vydalo za první postavou, kterou spatřilo.

Občas si říkala, co tam ten den, kdy do přístavu dorazila loď, dělal. Nic s sebou nenesl ani si tehdy nic nekoupil. Neměl žádné příbuzné, takže si Rachel Mandelbaumová domyslela, že nepřišel nikoho vyzvednout. V tom se však mýlila. Jednou za několik týdnů jezdil Avraham do přístavu čekat na loď. Když má člověk velký hlad, i pouhé očekávání dokáže, ač málo, zaplnit prázdný žaludek. Avraham Mandelbaum sledoval pasažéry vystupující z lodi, zelené ve tváři, s bledými končetinami, a snažil se rozpoznat známé rysy. Po nějakém čase se lidé rozešli a Avraham Mandelbaum se vrátil domů. V den, kdy spatřil Rachel, to okamžitě poznal, ale čekal třicet trýznivých minut, aby se ujistil. Nikdo nepřišel. Ani se nehnula. V zelených šatech mu připomínala láhev, hrozenou doprostřed moře a vyvrženou na břeh, a on, osamělý zachránce, ji měl zdvihnout a přečíst si vzkaz uložený uvnitř. Odvezl ji k sobě domů, vzal si ji za ženu, slova uvnitř láhve se mu však nikdy nepodařilo rozluštit.

Rachel Mandelbaumová, rozená Kanzelfoldová, si svlékla zelené šaty a ušila z nich záclony. Z červených plesových šatů udělala dva ubrusy a jeden potah na polštář. Za pět měsíců ode dne, kdy vystoupila z lodi, nezůstalo po městské dívce téměř památky. Dům byl plný připomínek jejího někdejšího života, postupně však ztrácely barvu, třepily se, až se zdálo, že byly ty látky tady v Palestině, co svět světem stojí. Ostatní ženy na ni hleděly se směsí obdivu a úžasu. Na jednu stranu rády viděly, jak se pěkně přizpůsobuje, ne jako ty rozmazlené nány, co sem přijedou a myslí si, že jsou v rekreačním středisku někde u Curychu. Na druhou stranu úplně klidně přestívá nejmódnější střihy na záclony, ať se na ni Pánbůh nehněvá, z posledních výstřelků vídeňské módy dělá hadr na utírání rukou do manželova řeznictví. I němčinu Rachel Kanzelfoldová opustila. Ve chvíli, kdy vstoupila na půdu haifského přístavu, přísahala mluvit výhradně hebrejsky. Když nějaké slovo neznala, raději mlčela, a to i v případě, že mluvila s někým, kdo také uměl německy. Když do vesnice přijela úřední návštěva, doneslo se jednomu z nich, že ta krásná žena stojící ve dveřích řeznictví se také narodila v Rakousku. Okamžitě na ni vychrlil nadšený proud slov, ale odpověď mu byl jen němý pohled do prázdna. Rachel se obrnila mlčením a rozpačitá delegace rychle odešla. Ženy, které si mladou vážnou dívku oblíbily, hned vychvalovaly její oddanost hebrejskému jazyku. Roznesla se historka o kurážné nové přistěhovalkyni, která úředníkovi uštědřila lekci, co znamená heslo „Hebrejci, mluvejte hebrejsky!“, a Rachel začali zdravit lidé na ulici. S lehkým přízvukem pozdrav opětovala. Skutečné důvody zůstávaly skryté, možná i jí samotné. Hluboko uvnitř věděla, že když nechá otevřenou pouhou skulinku, vzedme se v ní stesk po předchozím životě a pokryje celou zem. Šaty, plesy, světlo lámající se na dlážděných ulicích, sněhové vločky – to

vše zamkla na sedm západů. Jediné ohlédnutí a sestoupila by jako Eurydika do sladkého, tak sladkého evropského podsvětí.

Přes den vypomáhala Rachel manželovi v řeznictví, zahalená oděrem krve namísto parfému. V noci seděla na posteli a pletla, pořádně utahovala oka, aby se jí do přítomnosti nevkradla ani jediná myšlenka na minulost. Jednou za měsíc však odložila jehlice a tiše se vykradla z postele. Avraham Mandelbaum vzdychal v polštině ze spaní, zatímco Rachel jej zkušenou rukou pohladila po hlavě a vyrazila ven. Venku: spící Palestina. Země zhluboka oddechuje, z úst je jí cítit půda, citrusové sady a sláma. A mezi tím vším na ni čeká Zeev Feinberg. Rachel zavírá oči a on ji líbá na krk. Jeho knír ji škrábe na jemné, průsvitné kůži. Ona se však neodtáhne. Naopak: Znovu a znovu se otírá o nepoddajné vousy. A přes citrusové háje, slámu, přístav, širé moře k ní přichází vzpomínka na knír jednoho rakouského vojáka, Johann se jmenoval, a vůni vína, kterou cítila, když ji líbal, a krev v žilách, když ji protáčet při dlouhém vídeňském valčíku. V takových chvílích vlhnou Rachel Mandelbaumové oči i vagína.

2

Toho večera, kdy Jaakov Markovič rozdrtil hlavu arabského mladíka, nestihly oči Rachel Mandelbaumové ani zvlhnout. Několik málo chvil předtím jí Zeev Feinberg svlékl košili a zabořil svůj obličej mezi její nadra. Rakouský voják Johann se k prsům nikdy nedostal, a tak v ní dotek kníru Zeeva Feinberga v těch místech nevyvolával snad kromě lehkého šimrání nic. Rachel Mandelbaumová přemýšlela, jestli nebude vadit, když nasměruje hlavu Zeeva Feinberga od nader ke svému krku, než se však stačila rozhodnout, ozval se otřesný zvuk rozbíjející se lebky. Rachel ten zvuk dobře znala. Ačkoliv se nevyskytuje tak často, jak ho ucho jednou zaslechne, nelze ho s ničím zaměnit. Jednoho jasného večera ve Vídni, když kráčela z domova do kavárny na náměstí, viděla Rachel Kanzelfoldová tři mladé chlapce strkat do starého Žida. Přihrávali si ho mezi sebou jako míč a Rachel v jejich tvářích k svému úžasu poznala nevinnost a potěšení, tak typické pro hrající si děti. Najednou jeden strčil do starce příliš, ten se zapotácel a spadl na chodník. Rozbil si hlavu o obrubník. Už to nebyl Žid na hraní, ale porouchaná hračka, vyfouknutý míč. Chlapci se na něj zděšeně dívali. Za chvíli jeden z nich polkl a řekl: „Pojďte. Najdeme si jiného.“ Šli si po svých a Rachel také. Za týden nastoupila na loď. V noci, když se jí zdálo, že se jí z mořské nemoci a stesku rozskočí žaludek, vzpomněla si na zvuk tříštící se lebky.

Když řekl Jaakov Markovič Zeevu Feinbergovi: „Avraham tě zabije,“ Rachel Mandelbaumová si uvědomila, že stojí s obnaženými nadry před Jaakovem Markovičem. Stačil letmý pohled, a viděla, že Jaakov Markovič nemá ani náznak kníru, takže pro to nenašla žádné opodstatnění. Rychle se zakryla a trápilo ji, že už tři muži z vesnice vědí, že má na pravém prsu mateřské znaménko. Kdyby znala myšlenkové pochody Jaakova Markoviče, nejspíš by ji to netrápilo. V porovnání s asymetrickými prsy ženy z Haify byla prsa Rachel Mandelbaumové nebeské dílo a Jaakov Markovič byl přesvědčený, že si rozhodně zaslouží obět' v podobě mrtvého Araba. Mrtvý Arab je až až, uvažoval, není potřeba, aby umíral i Zeev Feinberg, který konečně přestal Jaakovu Markovičovi děkovat a momentálně rusky nadával jako dlaždič. „Idiote, pitomče, zkurvysyne jeden.“ Zpočátku měl Jaakov Markovič za to, že Zeev Feinberg oslovuje Araba, když si ale medvědí tlapou začal rvát knír, došlo mu, že nadává sám sobě. „Během tří minut se tu objeví třicet chlapů, ale nebude to stačit, aby mi zachránili krk před Avrahamem Mandelbaumem. Achhh, ty výstavní prasáku, dneska půjdeš na porážku.“ Zeev Feinberg si dál rval knír a Jaakov Markovič se obával, že je svědkem zničení jednoho z divů světa, jako by sledoval požár Alexandrijské knihovny. „Nech si ten knír,“ vykřikl a polekal se vlastního hlasu, „postavíme se mu společně.“

Zeev Feinberg konečně nechal k úlevě Jaakova Markoviče a Rachel Mandelbaumové knír knírem. Zděšení ve tváři vystřídal výraz, který se z určitého úhlu pohledu podobal posměšku. Byl víc než o hlavu vyšší než Jaakov Markovič a skoro dvakrát tak široký. Sedmdesát osm kilogramů Jaakova Markoviče nerozhodne boj, který ve skutečnosti skončil dřív, než začal. Jaakov Markovič ten pohled zaznamenal a bylo mu to líto. V dálce bylo slyšet hlasy mužů, kteří se zděšeně probudili, když uslyšeli výstřel. V čele jde jistě Avraham Mandelbaum.

„Uteč!“ Vykřikl Jaakov Markovič. Zeev Feinberg zůstal stát na místě. „Řeknu, že jsem při návratu z Haify upozoroval Araba, jak se vrhá na Rachel. Ty jsi zrovna obhlížel severní stanoviště, uslyšel jsi výkřiky a vystřelil jsi do vzduchu. Běž už, běž!“ Pod knírem Zeeva Feinberga se úžasem otevřela ústa. Netrvalo dlouho, vyskočil na koně a cválal pryč. Rachel Mandelbaumová pohlédla na Jaakova Markoviče, jako by jej viděla prvně. Napadala ji vzletná slova v němčině, nevěděla ale, jak znějí v hebrejštině, a tak mlčela. Možná udělala dobře. Kvůli ní Jaakov Markovič tak moc neriskoval. Prsa Rachel Mandelbaumové byla sice oblá a pěkná, ale knír Zeeva Feinberga byl oproti nim jedinečný. Žádný jiný knír se při příchodu Jaakova Markoviče nepozvedl úsměvem na uvítanou.

Muži se kolem Jaakova Markoviče postavili do půlkruhu. Ještě nikdy jej nesledovalo tolik očí najednou. Znovu převyprávěl svou verzi příběhu a po několika větách vždy prosebně pohlédl na Rachel, aby jeho slova potvrdila. Zdálo se mu, že přikyvuje příliš vehementně, a obával se, že jim to uškodí. Nikoho by přece nenapadlo vykřikovat na ulici, že dva a dva jsou čtyři, stačí to říct potichu, kdežto Rachelina hlava se pohybuje nahoru dolů s téměř nábožným zápalem. I Avraham Mandelbaum si toho všiml. Tváře jeho ženy mu připadají až příliš červené, a ačkoliv s obtížemi rozezná, zda se zbarvily do růžova zděšením nebo potěšením, rty měla výrazně nateklé, jako při souložích. Když konečně přijel Zeev Feinberg na koni, sraštil Avraham Mandelbaum obočí, vypadalo jako dvě černé kozy, které se k sobě tlačí v chladné noci. „Jedeš pozdě,“ poznamenal tajemník. „Objížděl jsem pozemky, abych viděl, jestli tam nejsou další.“ Ozvalo se souhlasné mručení a Jaakov Markovič si konečně troufl pořádně se nadechnout. „A ty, co tě to na-

padlo procházet se takhle pozdě?“ Rachel Mandelbaumová se zadívala do země a řekla: „Nemohla jsem spát.“ Měsíc vykoukl zpoza mraků a osvětlil Rachel Mandelbaumovou jako jevištní reflektor. Byla tak křehká, oči měla sklopené a noční košili natrženou, že nebyl jediný muž, který by ji nechtěl vzít do náruče a ochránit ji ve vlastní posteli, a nebýt Avrahama Madelbauma, byl by to nejspíš udělal. Jen Avraham Mandelbaum se nedíval na svou ženu, ale spočíval pohledem na poklopci Zeeva Feinberga, rozevřeném jako ústa volající do nebe. Zeev Feinberg zatlačil solidární slzu s útrapami Rachel Mandelbaumové, všiml si pohledu jejího manžela a rychle si poklopec zapnul. „Je mi to trapné, ale když jsem zaslechl výstřel, zrovna jsem se byl dneska večer už pošesté vymočit. Tak to dopadne, když si nemáte s kým popovídat, začnete pít. Celé noci jen piju a močím.“ Chlapi se dali do smíchu, Rachel Mandelbaumová se ze slušnosti usmála. Avraham Mandelbaum mlčel.

Druhý den, okolo půl osmé, někdo hlasitě zaklepal na dveře Jaakova Markoviče. Na prahu stál Zeev Feinberg. „Rychle se sbal. Přišel na to.“ Cestou do Tel Avivu, když natřásání ve vlaku zhoršilo kručení v břiše Jaakova Markoviče (nasnídat se doma nepřicházelo v úvahu), vyprávěl mu Zeev Feinberg, co se přihodilo. „Avraham Mandelbaum se ráno rozhodl, že se pomiluje se svou ženou. Svlékl jí noční košili a odhalil silnou vyrážku na hrudi. Alergická reakce na to, jak jsem se o ní v těch místech třel knírem. Ojojoj, tak krásná pokožka. Jak mléko. Až na to mateřské znaménko. Viděl jsi ho?“ Jaakov Markovič odpovéděl, že si mateřského znaménka nevšiml, rád by se však dozvěděl, jak Zeev Feinberg unikl *šochetovu* řeznickému noži. „V tom byl přesně ten háček, nedokázal se rozhodnout, který nůž použít. Pět minut vybíral nejvhodnější nástroj, dost dlouho na to, aby Rachel doběhla za mojí Soňou a řekla jí, ať nás

varuje. Jenže Soňa není na rozdíl od Avrahama Mandelbauma tak vybíravá.“ Zeev Feinberg si vyhrnul košili a ukázal Jaakovu Markovičovi pět dlouhých krvavých škrábanců. „Ta ženská má sílu jako deset chlapů.“ Jaakov Markovič uznale přikývl. Zeev Feinberg začal přirovnávat Soňu k nejružnějším savcům, od vlka po hyenu, ale Jaakov Markovič jen závistivě hleděl na pět krvavých řezných ran, rozšklebených na prsou Zeeva Feinberga. „Nevěděl jsem, že je možné, aby toho k tobě žena cítila tak moc.“ V tu chvíli přestal Zeev Feinberg mluvit o čubce, která Soňu porodila, a přikývl. „Má zlaté srdce a tu nejsladší vagínu.“ Tady se Zeev Feinberg pustil do podrobného popisu Soniny vagíny, jak je sladká, narůžovělá, a vždy ho radostně vítá zvlhlá. „Možná nemá prsa jako Rachel, ale rozesměje tě tak, že se ti z toho zamotaj koule.“ V tu chvíli se Zeev Feinberg rozesmál, až zrychlil vlak, a nakonec vzdychl: „Až se vrátíme, tak se s ní ožením. Na mou duši.“

Zeev Feinberg měl v očích takové odhodlání, že by mu Jaakov Markovič skoro uvěřil. Potom však pohlédl místo do očí na knír a vzpomněl si, že když zahlédne usměvavou ženu, chvěje se jako jemné fousky kočky při pohledu na myš. Také si vzpomněl na kočku, která čekala na prahu řeznictví, jestli něco dostane od Rachel Mandelbaumové, byla sytá a vypasená, ale když natrefila na zraněného ptáka, stejně ho potrápila, ne proto, že by ho chtěla ulovit, spíš ze zvyku. Zeev Feinberg byl skutečný revolucionář. Byl komunista v pravém slova smyslu. Lásku rozdával rovným dílem, aniž by některou dívku upřednostňoval na úkor jiné. „Ožením se s ní,“ zopakoval Zeev Feinberg a poklepal si rukou na stehno, jako by oznamoval, že dohoda platí. „Tentokrát se s ní ožením.“

Když vlak přijížděl do Tel Avivu, Zeev Feinberg zrovna zaujatě popisoval Jaakovu Markovičovi svatební hostinu. Právě

se podávali slanečci a sladká chala a také hovězí žebírka. Jaakov Markovič jedl ušima, ty však musely ústít do břicha někoho úplně jiného. Sám měl žaludek už mnoho hodin prázdný. Nakonec sebral odvahu, přerušil Zeeva Feinberga a zeptal se jej, kam jedou a jestli tam bude jídlo. „Jedeme za Frojkem,“ odpověděl Zeev Feinberg, „a jak ho tak znám, nebudeš odcházet hladový.“ V Jaakovu Markovičovi by se krve nedořezal: „Myslíš zástupce velitele Irgunu?“ „Přesně toho a nikoho jiného.“ „Odkud ho znáš?“ Velitel družstva Jaakova Markoviče mluvil o zástupci velitele s nábožnou úctou. Jaakov Markovič by si nedovolil ani snít o setkání s oním mužem, který byl ochotný, jak se doslechl, spolknout granát a vytlačit ho řitním otvorem, kdyby to přispělo k záchraně země. „Přijeli jsme na jedné lodi,“ oznámil Zeev Feinberg a šel dál.

Bylo v tom ale samozřejmě ještě něco jiného. Na stejné lodi připlulo čtyři sta dalších lidí, nikdo si však nepadl do noty se spolucestujícím tak moc jako Zeev Feinberg s budoucím zástupcem velitele Irgunu. Sdíleli lásku k ženám, vtipům a šachu, která se vyskytuje i u jiných lidí, u málokoho však v takové míře. Vzhledem k tomu, že loď byla malá, nacházelo se na ní přibližně padesát svobodných žen, třicet dobrých vtipů a jedny šachy, rozhodli se hodit evropské majetnictví za hlavu a o všechno se rozdělit rovným dílem. Jen na jedinou věc dál zárlili: na vítězství. Když loď dorazila k břehům Země izraelské, byli zabraní do bouřlivé šachové partie. Jak Zeev Feinberg zaslechl výkřik kapitána, odložil střelce na stůl a vstal. Budoucí zástupce velitele Irgunu jej zpražil pohledem. Od vyplutí z Evropy se jeho tváře nedotkla břitva, takže teď vypadal jako student ješivy, jímž kdysi býval, jen na očích mu bylo vidět, že už okusil hřích, ale nebyl nasycen. „Co se začne, to se má dokončit,“ vyčetl Zeevu Feinbergovi. „Čekali jsme dva tisíce let,

čtvrt hodina nás už nezabije.“ Kolem nich vypukla vřava, na vodu se spouštěly čluny a oni nepřestávali hrát. Ani jeden se nedíval hodinky. Ti dva už okusili tolik sladkých rtů, že nijak nespěchali políbit půdu Svaté země. Za dalších dvacet minut vtrhl do kajuty kapitán. „Jestli vás chytí Britové, můžete hrát šach na zpáteční cestě do Evropy!“ Zdálo se, jako by budoucí zástupce velitele Irgunu takovou možnost se zájmem zvažoval. Nakonec si to rozmyslel. „Doufám, že umíš plavat jednoruč, Feinbergu, protože v druhé ruce budeš držet figruky.“

S plným batohem na zádech a s šachovými kameny v rukách spěchali na palubu. Každý si nesl své figurky a neustále si dokola opakoval jejich rozmístění na šachovnici. V tom se na ně obrátil kapitán a požádal je, aby pomohli těhotné ženě a jejím dvěma dcerkám. Málem odmítli. Nakonec však padlo rozhodnutí: Jestli si musí vybrat mezi batohem, novými přistěhovalkyněmi a rozehranou partií šachu, obětují batoh. Zeev Feinberg držel těhotnou ženu a černé hrací kameny. Budoucí zástupce velitele Irgunu pevně svíral plačící holčičky a bílé hrací kameny a ani jediný nenechal zmizet ve vlnách. Když se dostali na pláž, rozloučili se s vděčnou těhotnou ženou, letmo ze slušnosti políbili Svatou zemi na její vrásčitou tvář a s hrůzou zjistili, že zapomněli rozmístění figurek. Celou noc seděli na pláži v mokrých spodkách, s obnaženou hrudí a dohadovali se, jak byly kameny rozestavěny. Když ráno přišli Britové, zdálo se jim, že tam ti dva sedí odjakživa. Nakonec se vydali prozkoumat zaslíbenou zemi, každý po své ose ve svých trenkách. Zeev Feinberg putoval na sever a budoucí zástupce velitele Irgunu zamířil do Tel Avivu, kde se stal zástupcem velitele Irgunu. Když se ho Zeev Feinberg při jednom setkání zeptal, jak může sionistické imigraci šéfovat člověk, který málem nechal ve štychu těhotnou ilegální přistěhovalkyni kvůli věži, přítel mu

odpověděl, že nakonec jen vyměnil jednu posedlost za jinou: „I tady jsou bílí a černí pěšci. A i tady platí, že nesnesu prohru.“

Jaakov Markovič a Zeev Feinberg seděli u stolu proti zástupci velitele Irgunu. Jeden – skrčený, rozpačitý, jako by se celým tělem stáhl do sebe. Druhý – sebevědomý, s roztaženými nohama, uvolněný. Ačkoliv jeho pohled přitahoval zástupce velitele Irgunu, nemohl si Jaakov Markovič nevšimnout propastného rozdílu mezi tím, jak seděl on sám a jak se usadil Zeev Feinberg. Jaakov Markovič si pomyslel: „Někteří lidé chodí po světě, jako by se tu ocitli omylem, jako by jim každou chvíli měl někdo položit ruku na rameno a zakřičet jim do ucha: „Co to má znamenat? Kdo vám dovolil vstoupit? Odejděte laskavě pryč, a to hned!“ A někteří lidé po světě vůbec nechodí. Naopak jím proplovají, vody se před nimi rozestupují, ať zamíří kamkoliv, jako na lodi, která je bezpečně veze do cíle. Jaakov Markovič v tu chvíli nepocíťoval vůči Zeevu Feinbergovi závist. Byl to komplikovanější pocit. Jaakov Markovič seděl v kanceláři zástupce velitele Irgunu, díval se na natažené nohy Zeeva Feinberga, styděl se za své skrčené nohy a říkal si, v kolika takových místnostech už se staženými nohama seděl a přemítal, zda se mu někdy podaří pohodlně se usadit a nohy si natáhnout, i když zrovna nebude sám. Tyto úvahy jej přiměly z ničeho nic se postavit, napřáhnout ruku k zástupci velitele Irgunu, který mu do té doby neřekl ani slovo, a říct: „Jaakov Markovič, k vašim službám.“

V nastalém tichu pochopil svůj omyl. Ti dva byli očividně ponořeni do velice důležitého hovoru: Odvážný plán na obranu Svaté země, obzvlášť komplikovaná milostná poloha, geniální tah v šachu, který si musí zapamatovat – výkřik Jaakova Markoviče nebyl ani jednomu z nich vhod. Zástupce velitele Irgunu si Jaakova Markoviče změřil zkoumavým pohledem jako

doktor v mošavě při vyšetření stolice a potom se opět obrátil na Zeeva Feinberga: „Jak velké že je to její mateřské znaménko?“ Zástupce velitele Irgunu byl známý milovník mateřských znamének. Zlí jazykové tvrdili, že je má raději než samotné ženské tělo. Když Zeev Feinberg vyprávěl historku, která začínala prsy Rachel Mandelbaumové a končila nožem Avraha-ma Mandelbauma, zástupce velitele Irgunu přešel nůž – těch měl víc než dost – a soustředil se na řádra. Zeevu Feinbergovi to nevadilo. Naopak – ocenil, že jeho přítel umí oddělit zrno od plev a s radostí se vrátil k prsům Rachel Mandelbaumové. Jenomže v tom se stalo něco nanejdvůh podivného, at’ se snažil vybavit si Rachelina oblá prsa sebevíc, měl před očima zas a znovu prsa Soni. A přestože Rachelina prsa byla hezcí než ta Sonina – zaoblenější, sladší a velmi pevná –, při pomyslení na Sonina prsa pocítil takovou radost, že je nechtěl pustit z hlavy. Tak se stalo, že popisoval zástupci velitele Irgunu Rachelina prsa, zatímco před sebou viděl prsa Sonina, až se najednou polekal, že se možná spletl a popisuje příteli Sonina prsa místo těch Racheliných, a to by nerad.

Zeev Feinberg se odmlčel. Poprvé od chvíle, kdy se na palubě lodi seznámil se zástupcem velitele Irgunu, pocítil, že vlastní něco, o co se nechce dělit. Jaakov Markovič také mlčel. Pořád se proklínal za svá dřívější slova. Přes své rozrušení však zaznamenal změnu, která se udála se Zeevem Feinbergem: Doteď popisoval svádění jako někdo, kdo chce vzbudit pozornost, jako by si chtěl ještě trochu pochutnat na včerejší večeři. Když ale mluvil teď, plála mu v očích skutečná touha: Nebyl jako sytý strážník, který vychvaluje krmi, ale jako hladový rozervaný steskem. Když si Zeev Feinberg vzpomněl na domnělá prsa Rachel Mandelbaumové, rozzářil se v obličeji víc, než když s ní skutečně byl. Vzhledem k tomu, že prve nepochodil, musel Jaakov

Markovič sebrat veškerou kuráž, aby otevřel ústa a řekl: „Zase se k Soně vrátíš.“ Zeev Feinberg se na něj překvapeně podíval. Potom se usmál. Ačkoliv jej nejdřív vyděsilo, jak jasně Jaakov Markovič odhalil jeho nejtajnější tužby, zděšení okamžitě vystřídala úleva – jeho přítel mu čte myšlenky, hieroglyfy, u nichž dávno ztratil naději, že by je rozluštil někdo jiný než on sám.

V prvním okamžiku měl zástupce velitele Irgunu za to, že se jedná o bolest břicha. Až potom mu došlo, že ostré bodnutí v břiše není nic jiného než závist. Protože mezi dvěma muži, kteří proti němu seděli, bylo něco, na čem se on nepodílel. A i když byl tenhle Jaakov Markovič jen obyčejný červ – toho si Feinberg přece musel všimnout, jinak to ani nebylo možné –, sprádal tenhle červ jemná hedvábná vlákna, omotával jimi svého přítele a jeho samotného vynechal.

Ačkoliv nebyl velkým příznivcem bolestí, rozhodně ne břicha, měl zástupce velitele Irgunu z bolesti způsobené závistí radost jako někdo, kdo najde ztracený předmět. Už léta podobnou bolest nepocítil. Přestože byl vzhledem k svému povolání odborník na bolest způsobenou druhému – ani rána na solar, úder pěstí do nosu, stržený nehet a řezná rána vedle pohlavního orgánu nejsou nic příjemného –, téměř zapomněl, že existují i jiné bolesti. Bolesti z naplnění. Jen ten, koho naplňuje něco jiného než on sám, může pocítit bolest, když o naplnění přijde. Poté, co opustil polskou ješivu a vydal se do velkoměsta, bolesti z naplnění jej téměř zabily. Procházel se po hlavní třídě a nikde nebyl Bůh. Vše bylo vyčištěné od Boha. Zaneřádné nesvatostí. Bochník chleba nebyl ničím jiným než bochníkem chleba. Ve sklence vína nebyla ani památka po *šechině*, Boží přítomnosti. Svět se před ním prostíral ve své nahotě, bez andělů, třásl se zimou, aniž by si byl jist, že jej zahálí přívětivější svět budoucí. První noc ve velkoměstě toužil zástupce velitele Ir-

gunu po Bohu celou svou duší, v hlavě mu dunělo jako při pohanských rituálech. V pronajatém pokoji si v noci potmě oholil plnovous. Nic neviděl. Pořezal se a na zem padaly chuchvalce vousů spleené krví. Měl počkat do rána, ale věděl, že kdyby čekal, stesk by jej zahnal zpět, přímo k ranní modlitbě *šacharit*. Proto si oholil vousy, a když byl hotov, třesoucícma se rukama si začal holit i hlavu, jako když Dalíla vztáhla ruku na Samsónovy vlasy a potom i obočí a ochlupení na těle. Za úsvitu stál docela nahý před prázdnotou.

Roky ubíhaly. Zástupci velitele Irgunu dorostly vlasy a zatvrdilo se mu srdce. Když seděl ve své kanceláři proti těm dvěma mužům, nevědomky si namotal na prst pramínek pichlavých vlasů. Jakmile si to uvědomil, okamžitě vlasy nechal být. Tak zranitelný, sentimentální pohyb se pro zástupce velitele Irgunu nehodí. Aby to napravil, rozhodl se pro jasné chlapácké gesto, typické pro všechny zástupce velitele Irgunu, a silně udeřil do stolu. Zeev Feinberg a Jaakov Markovič na něj pohlédli, jeden zvědavě, druhý s posvátnou hrůzou. Poté, co udeřil do stolu, aniž pro to měl jakýkoliv důvod, musel teď zástupce velitele Irgunu rychle přijít na to, co říct. „Opravdu se zdá, že jste v pořádné šlamastyce.“ Jaakov Markovič a Zeev Feinberg souhlasně přikývli. Zástupce velitele Irgunu měl neobvyklou schopnost říkat samozřejmé věci tak, že vyzněly neuvěřitelně objektivně. „Dostal by se ten váš Mandelbaum až do Tel Avivu?“

„Do Tel Avivu?“ Zvýšil hlas Zeev Feinberg. „Ten po nás půjde klidně k Rákosovému moři, když bude potřebl!“ Zástupce velitele Irgunu a Zeev Feinberg se rozesmáli na celé kolo. Jaakov Markovič si povzdychl.

„Vytaňni mě z toho, Frojke,“ řekl Zeev Feinberg. „Mám svého šulina moc rád, než abych ho vydal na pospas řeznickému noži.“

„To víš, že tě z toho vytáhnu, Feinbergu. Od čeho jsou přátelé, když ne na to, aby si vzájemně zachránili koule. Ačkoliv ohledně tady tvého kamaráda si nejsem tak úplně jistý, už tak se mi zdá, že ty svoje moc nepoužíváš.“ Zástupce velitele Irgunu se rozesmál. Zeev Feinberg se k němu přidal, což si zástupce velitele Irgunu vysvětlil jako nadšený souhlas a Jaakov Markovič jako projev zdvořilosti. Když uzavřeli debatu o omezeném užívání varlat ze strany Jaakova Markoviče, zástupce velitele Irgunu zvažněl a naklonil se k nim přes stůl:

„Feinbergu, pošlu tě do Evropy.“

V obličejí Zeeva Feinberga se objevil výraz, který by se ve tváři někoho jiného dal číst jako „zmatek“. Ale Zeev Feinberg, bez kníru sto dvacet kilogramů odvahy a svalů, nebyl zvyklý zmatkovat. Zmatený výraz mu sklouzl po tváři, nenašel nic, čeho by se mohl chytit. Stékal z modrých očí, z úst, usměvavých jako vždycky, a z hustého obočí. Jen na kníru našel škvírku, kde se mohl usadit, a tak se zmatek usadil na špičce kníru Zeeva Feinberga, napravo, a při vyslovení slova „Evropa“ se zvláště vztyčil.

„Proboha, Frojke, jestli zase kuješ něco se slanečky, uříznu ti jazyk.“ Zástupce velitele Irgunu a Zeev Feinberg vybuchli smíchem, který oslazoval tajemství a solil ryby. Jaakov Markovič se snažil domyslet si, o co přišel, a příběh, který si pro sebe vymyslel, byl pravděpodobně nesrovnatelně zajímavější než ten, který se skutečně stal.

„Ne, Feinbergu, přísahám, už žádní slanečci.“ Zástupce velitele Irgunu si utřel slzy smíchu z koutku očí, a jakoby mimochodem tak vyvrátil mýtus, že zástupci vedoucího Irgunu nepláčou. „Věc se má tak: Evropa uzavřela brány, to víš, a ani tady u nás nejsou dveře tak úplně otevřené. Ale našli jsme skulinku: svatby. Židovka z Polska nebo Německa, vdaná za mladého Palestince,

který se s nevěstou vrací z Evropy, může bez průtahů vstoupit do země. V posledních měsících jsme naverbovali mladíky, kteří pojedou do Evropy a ožení se tam. Po návratu do Izraele se rozvedou a Pánbůh s námi a zlý pryč – ve Svaté zemi bude o jednu přistěhovalkyni víc a kluci ještě dostanou pusy na rozloučenou. A kdo ví, možná i něco víc. Já osobně bych se vsadil, že alespoň dva z těch párů zůstanou sezdané. Na cestě lodí k sobě lidi přilnou, jak dobře víš, a ne každý si krátí dlouhou chvíli při plavbě hraním šachu. Takže blahopřeju, Feinbergu, budeš se ženit.“ Zatímco zástupce velitele Irgunu mluvil, zaútočil na knír Zeeva Feinberga znovu zmatek. Když zaslechl poslední větu, už se neomezoval jen na pravou špičku, ale rozlil se po celé délce monumentálního kníru, naježil desítky vousů do všemožných stran, a Zeev Feinberg tak vypadal jako koště, které se někomu vysmeklo z ruky.

„Ženit?“ Jaakov Markovič by přísahal, že zaslechl, jak se Zeevu Feinbergovi třese hlas. „Nešlo by to nějak jinak?“

„Jen na papíře, Feinbergu, jen na papíře. Ačkoliv bych si na tvém místě i ten papír označoval.“ Zeev Feinberg přešel mrknutí zástupce velitele Irgunu bez povšimnutí. Když se konečně odhodlal odevzdat se jen a pouze Soně – jen jediné, pro rány Boží –, hned se Satan převlékne za zástupce velitele Irgunu a našeptává a svádí ho. Plavba z Evropy do Palestiny potrvá jedenáct dní. Žádný muž neodolá. Přestože věděl, že vagíny Evropanek jsou suché jako sibiřská tundra, a i kdyby zvlhly, budou studené jak Rýn, věděl zároveň, že se ponoří do jejich ledových vod a stane před Soňou roztřesen zimou a studem. Ó, Soňo, jantarová bohyně z Palestiny. Ačkoliv i ona bývala evropským ledovcem, středomořské slunce zahřálo její poprsí a propůjčilo její pokožce vůni pomerančů (z hlediska historické přesnosti nutno podotknout, že odstín Soniny kůže měl do jantaru daleko

a že se jí nikdy nepodařilo se opálit, z mléčně bílé se její kůže zbarvila do nezdravě rudé – Zeev Feinberg si toho však nevšiml).

„Najdi si někoho jiného, Frojke, já nejedu.“ Zástupce velitele Irgunu zděšeně pohlédl na Zeeva Feinberga, který promluvil dřív, než si to rozmyslel. „Je to lákavá nabídka a šlechetná, o tom není pochyb. Ale já bych radši zůstal tady. Určitě máš nějakou tajnou skrýš, můžu pašovat výbušniny v břiše velblouda, vyženu zemědělce z nějaké vesničky v kopcích kolem Jeruzaléma a budu hlídat, to co z ní zbude. Ujmu se něčeho takového. Mandelbaum mě nenajde.“

„Najde,“ řekl Jaakov Markovič se sklopenýma očima. Jednou v noci, když nemohl spát, nezbylo mu na ženu v Haifě a Žabotinského spisy nerozptýlily jeho samotu, šel se projít kolem vesnice. Cestou zpátky jej nohy zanesly k řezníkovu domu. Přes záclonu viděl, jak se Rachel Mandelbaumová prochází doma po obýváku. Spravuje košili, oprašuje vyšívaný polštář, pije čaj s pohledem upřeným do prázdna. Rachel Mandelbaumová chodila po domě, její stín však tančil na dvoře. Když se procházela po obýváku, pohyboval se stín na květináčích u vchodu. Když z polštáře vyklepávala prach, klepal se stín na zdi domu. Když se napila čaje, ztuhl stín a protáhl se do půli cesty. Po nějakém čase si Jaakov Markovič všiml, že není sám. Na kamenné zídce u vchodu na dvorek seděl Avraham Mandelbaum, hleděl z venčí na svůj dům, střežil stín své ženy. Jako by se *šochet* bál, že stín udělá to, co se neodvažovala udělat jeho paní: Vstane, rozběhne se, poběží až do haifského přístavu a nastoupí na loď plavící se do Evropy. Když si Jaakov Markovič vybavil, jak se řezník tvářil, když vítr roztančil Rachelin stín na květináčích, věděl, že by si je našel. „Žádná tajná skrýš, žádné břicho velblouda, žádné kopce kolem Jeruzaléma. Pojedeme do Evropy, společně. A co se týče žen, nemusíš mít obavy: Ohlídám tě.“

3

Čtyři dny nato se nalodili. Moře bylo klidné a západ slunce obyčejný. Jaakov Markovič byl trochu zklamaný. Byl to praktický člověk, žádný sentimentální naivka, a přece choval naději, že první den cesty se přírodní živly předvedou a přichystají pozoruhodný úvod. Hejno čápů přelétne po obloze, ke břehu připlave kluzký delfín, slunce vzplane zvláštním odstínem. Nakonec to nebyla jen tak obyčejná plavba do Evropy, vydával se na cestu svého života. Od narození se Jaakov Markovič cítil jako vedlejší postava v životě jiných lidí, dějová odbočka, vzdálený měsíc osvětlený nějakým sluncem. Byl synem svých rodičů, členem družstva svého velitele, přítelem Zeeva Feinberga. Poprvé v životě Jaakov Markovič cítil, že on, Jaakov Markovič, žije život, o němž stojí za to vyprávět. Všechno, co se odehrálo doteď, byla pouhá skica, bezmyšlenkovitý náčrt umělce chvíli předtím, než usedne s plným zaujetím před plátno. Proto dvakrát nepřemýšlel o svém domku v mošavě ani se mu nestýskalo po jejích obyvatelích, jen ho mrzelo, že tam při odchodu zanechal Žabotinského spisy a také litoval holuby.

Když po půl hodině plavby vyzvracel, co mohl, pohlédl Jaakov Markovič na svůj odraz na hladině. Mezi plovoucími zvratky postřehl běžné oči, průměrný nos, až nudně obyčejné lícní kosti. Na čele však spatřil něco nového, novou rozhodnou linku, která tam předtím nebyla. Kdy se tam objevila, to

netušil. Jestli tehdy, když rozbil kamenem lebku Arabovi nebo když přesvědčivě lhal Avrahamu Mandelbaumovi nebo možná když před zástupcem velitele Irgunu trval na svém, skutečně mu odporoval, když ho zpočátku nechtěl vzít na plavbu? Ať tak či tak, bylo to jasné znamení. Jaakov Markovič si prohlížel novou linku na čele, prasklinu, z níž každou chvíli vyhřezne muž, jímž se měl stát. Z koutků úst si otřel zbytky zvratků a otočil se zpátky na palubu.

Rychle zjistil, že se mýlil. Život na lodi byl odlišný od života v mošavě téměř ve všem, když však přišlo na Jaakova Markoviče, bylo vše při starém. Pohledy cestujících sklouzly po jeho obličejí a pokračovaly dál, jako kapky moči mužů, padající noc co noc přes okraj paluby do moře. Nikdo vůči němu nepocíťoval zášť, nikdo se mu nevysmíval – nikdo však ani nevyhledával útočiště ve stínu Jaakova Markoviče, zachránce Zeeva Feinberga, zabijáka Arabů, který přechytračil řezníka. Pakliže čekal, že se vyloupne z mladické neohrabané slupky, uvědomil si, že to nebyla žádná slupka, ale jeho kůže. Když se chtěl Jaakov Markovič na to téma poradit se svým přítelem, zjistil, že je to ztracené: Zeev Feinberg byl pasován na nezpochybnitelného krále plavby ještě předtím, než loď odrazila od břehu. Procházel se po molu obklopen mladíky, kteří slintali jako psi, lační nasávat další a další příběhy toho, kdo proslul jako dobrý přítel zástupce velitele Irgunu. A Zeev Feinberg jim vyhověl. Vyprávěl tolik příběhů, až mu z toho vyschlo v krku a zpíval oplzlé písničky, až ho svrběl jazyk, rozesmával své posluchače a sám se smál nejhlasitěji, až hejna tažných ptáků měnila trasu letu. Ačkoliv nebyl jmenován vedoucím operace – zástupce velitele Irgunu svěřil už před několika měsíci tento úkol mladíkovi jménem Katz – nebylo pochyb o tom, kdo tu skutečně velí. Kdyby Zeev Feinberg zavelel prodloužit si cestu kolem břehů Řecka o tři

dny, aby mohli sledovat, jak se místní obyvatelky koupou nahé, kapitán by uposlechl a Zeev Feinberg by to pravděpodobně skutečně udělal, nebýt toho, že měl srdce sevřené steskem po Soně. Místo toho neustále mluvil, zpíval, smál se a jen tu a tam pocítil, že se mu hlas odděluje od těla, dere se vpřed bez něho, jako by byl Zeev Feinberg velice vzdálený. V takových chvílích Zeeva Feinberga unavovalo být Zeevem Feinbergem. Tohle Jaakov Markovič jaktěžživ neviděl, jak by mohlo někoho unavovat být Zeevem Feinbergem?

Za svítání se pokaždé potkali na palubě. Jaakov Markovič se šel ujistit, že skutečně vyšlo slunce, Zeev Feinberg byl na cestě do postele po propité a proklábosené noci. Mlčky seděli vedle sebe, Jaakov Markovič sbíral síly na následující den, Zeev Feinberg sbíral odvalu čelit nočním mŕmám. V těch momentech se mezi nimi rozhostila určitá vřelost, o níž si nikdy nedovolili mluvit.

Dny se zdály být jednotvárné, a přesto ubíhaly. Čím víc se přibližovali k Evropě, tím větší se cestujících zmocňoval neklid, a ten se stupňoval, až se zdálo, že celá loď nedočkavostí tančí na hladině. Probírali to u snídaně i u večeře, ve stoje na palubě i v leže v posteli. Tak moc mluvili o Evropě, že když ji konečně spatřili, do jednoho zmlkli, jako by nevěřili, že se za jejich slovy skrývá skutečná pevnina. Jaakov Markovič stál na palubě a hleděl na souš. Připadalo mu, že se loď přibližuje rychleji než dřív, jako by byla do přístavu přitahována magnetickou silou. Třetí, evropský pól, z něž se všichni cestující radovali, se mu zhmotňoval před očima. Zeev Feinberg se postavil vedle něj se zavřenýma očima, bránil se pohledu na kolébku slasti, na níž stačí jen pomyslet, a srdce zjihne a pohlavní úd ztverdne. Na jazyku převaloval Sonino jméno, držel se jej, aby zahnal touhu a čarodějnice. Ale jazyk jako by zdálky cítil máslo a kakao,

jemné jelení maso a tvrdnoucí bradavky a Zeev Feinberg ještě jednou a naposledy vzdychl „Soňo“.

Ve stejnou chvíli stála Soňa na břehu Palestiny a hleděla na moře. Zeev Feinberg konečně otevřel oči a viděl přibližující se evropskou půdu. Soňa stála s očima otevřenýma, neviděla však nic než moře. Před jedenácti dny, stejného rána, kdy loď vyplula z haifského přístavu, měla Soňa najednou zvláštní pocit, který ji přiměl pohlédnout na moře. Bylo by možné spatřovat v tom osudovou souhru náhod, důkaz o magickém propojení obou milenců, kdyby Soňu stejný pocit nepřiměl hledět na moře i o tři dny dřív. Sonino počínání nemělo nic společného se vznosnou ženskou intuicí, která budí matky uprostřed noci s vědomím, že jejich syn byl zraněn v boji, nebo kvůli ní honem pečou koláč, protože jsou neochvějně přesvědčené, že se dnes vrátí. Nebyla to intuice, nýbrž oddanost. Když se Zeev Feinberg podrbl na nose, nesvědily ji nosní dírky. Když měl střeva zkroucená mořskou nemocí, Soňa spala spánkem spravedlivých. Necítila, že loď přijela do Evropy, ani nepředvíдалa, kdy opustí haifský přístav, věděla jen, že má čekat, dokud se nevrátí, a pak věděla, že až se vrátí, vrátí se po moři.

Kamarádky se Soně za čekání vysmívaly. Zeev Feinberg je milý člověk, skvělý bavič, žádný knír ale nestojí za to, aby kvůli němu někdo den co den postával na břehu moře a tvářil se jako Anna Karenina. Soňa pokrčila rameny, dál stála a častovala Zeeva Feinberga pepnými výrazy. Protože ačkoliv jí bylo souzeno čekat, ačkoliv ji stihl osud žen, které si najdou kousek písku, kde stojí, hledí na moře a čekají, až se jejich mužský vrátí, alespoň má dost kuráže si postěžovat. Proto proklínala Zeeva Feinberga z celé své duše, hlasitě a toužebně. Výrazný knír se v jejích ústech změnil na „chumel černých červů“ a jeho penis

– proslulý po celém Jezreelském údolí – ponižovala každý den. Někdy ho nazývala „jarní cibulkou“, jindy „povadlou cuketou“, občas o něm mluvila jako o „líhni vší“ a jednou prohlásila, že něco tak nechutného by nikdo neměl brát do úst. Lidé se začali rychle srocovat, aby si vyslechli, jak Soňa Zeeva Feinberga očerňuje. Dělal to neméně oddaně, než jak vyhlížela jeho návrat.

Mladíci z mošavy ji uctívali. Ne proto, že by byla hezká. Měla oči posazené o milimetr dál, než se považovalo za pěkné. Slunce jí po obličejí rozeselo pihy a orlí nos potvrzoval slova každého německého karikaturisty. Měla běžnou postavu, obyčejná prsa, zadek, o němž bylo možné pouze konstatovat, že ho má. Přes to za ní každý den chodili a dívali se, jak tam stojí. Ti stydliví jí věnovali letmý pohled, odvážnější se jí vysmívali a doráželi na ni, ať zapomene na Feinberga a oddá se jednomu z nich. Sice nemají knír a při zvuku jejich smíchu nepadá ovoce ze stromů, nicméně jsou tu, to se jim musí přičíst k dobru. Soňa jim z celého srdce děkovala a dál proklínala Zeeva Feinberga. Ženy na druhou stranu začaly proklínat Soňu. Otázky typu „ale co na ní vidí“ zaplavily vzduch jako hejno vos. Někdo tvrdil, že je její oddanost magická. Hluboko v srdci touží každý muž, dokonce i ten, který se neplaví po moři, po ženě čekající na jeho návrat na břehu. Laciná romantika, nic víc. Na oddanosti není nic magického, její kouzlo spočívá v tom, kdo se oddává. Když bude stát na břehu nepohledné koště, obroste syrskou majoránkou nebo se promění v maják. Jiní zmiňovali pomerančovou vůni. Sonina kůže skutečně voněla po pomerančích, byla to těžká, sladká, nezaměnitelná vůně. Když si člověk stoupl vedle Soni při práci a zhluboka se nosem nadechl, okamžitě si připadal, že stojí v jaffském přístavu a všude kolem jsou vyskládané bedýnky s pomeranči. Vůně pomeranče je sice omamná, to je ale vůně jasmínu nebo fíku taky. V Izraeli žila řada žen, jejichž kůže

měla specifickou vůni: Každý znal tu z Deganiy, která musela nosit rukavice, aby její medové ruce nevábily hmyz, a existovala i holčička z Rišon Lecijon, která prý voněla po myrtě tak silně, že z toho alergií kýchali. Pomerančová vůně není nic proti ničemu, ale k pobláznění láskou má daleko.

To, co neobjasnilo oddanost a pomerančová vůně, objasní možná zápal. Oheň, který v Soně hořel, ohříval zmrzlá chodidla, hrál zevnitř a šimral na konečcích prstů. Za deštivých zimních dnů, když voda stéká po tváři a plní boty bahnem a zoufalstvím, pohlédli lidé na Soňu a hned jim bylo tepleji. A v létě, když celou vesnici přikryla vrstva prachu a na domy se snesl písečný dusivý poprašek, byla Soňa jediná, jejíž barvy nevybledly. Nebyla krásná, to věděli, a přesto se za ní otáčeli jako slunečnice za sluncem.

Jednoho dne, když stála na břehu moře, přišel ji navštívit Avraham Mandelbaum. Nejdřív si ho nevšimla. Byla ponořená do podrobného popisu způsobu, jakým po návratu strhne Zeevu Feinbergovi všechny nehty. Když si všimla *šocheta*, vyděsila se, že bude chtít některé její nápady použít. Hned se však uklidnila, že zkušený řezník jako Avraham Mandelbaum nepotřebuje její rady, co se zacházení s masem a s nehty týká, a zeptala se ho, proč přišel. Od útěku Jaakova Markoviče a Zeeva Feinberga se ti dva vzájemně vyhýbali. Avraham Mandelbaum rozpačitě zatnul tlusté prsty a Soňa si pomyslela, že i když měří téměř dva metry a váží přes sto šedesát kilo, má v sobě něco dětského. Se sklopenýma očima a nejistým hlasem řekl, že se přišel nakazit jejím hněvem.

„Není to chřipka, víš.“

„Ano, ale i tak.“ Potom se osmělil a řekl, že už se mnoho dní na Zeeva Feinberga nezlobí, ani v nejmenším. Ač se snaží rozdmýchat oheň svého vzteku a znovu jej podpálit podrob-

nými vzpomínkami na Zeeva Feinberga, jak se sklání nad jeho ženou, nemá v srdci ani zbla vzteku.

„A co tam v tom případě máš?“

„Občas v řeznictví, když zrovna doporučuji nějaké zvíře, sedím mezi kusy masa a snažím se je v hlavě zase poskládat dohromady. Někdy se mi to podaří, a pak vidím, jak se všechny části zase spojí do jednoho celku – maso na stole, vnitřní orgány na vyhození, kůže na podlaze a hlava, kterou pokaždé přikrývám hadrem, aby ji Rachel neviděla, protože se jí z toho zvedá žaludek – jako při předpovědích konce světa. Někdy to ale nefunguje, sedím na stoličce mezi kusy masa a říkám si, kde je to jehně.“

Soňa si uvědomila, že je to bezpochyby nejdelší hovor, jaký kdy s Avrahamem Mandelbaumem vedla. Možná také uhádla, že je to nejdelší hovor, jaký kdy Avraham vedl.

„Asi ti nerozumím, Avrahame. Jak souvisí jehně se Zevikem?“

„Nemůžu ho najít, Soňo. Nemůžu najít vztek. Když jsem tenkrát ráno přišel k Feinbergovi, byl jsem odhodlaný stáhnout ho z kůže. Když jsem se ale vrátil domů, už jsem nikoho zabít nechtěl. Byl jsem unavený.“

Poprvé od chvíle, kdy stála na pláži, odvrátila Soňa pohled od moře. Obrátila se k Avrahamu Mandelbaumovi a vzala jej za ruce, ruce řezníka. Oči od sebe měla dostatečně vzdálené na to, aby si mezi sebou mohly rozdělit pocity: Právě oko bylo samý smutek. Levé oko samý soucit.

„Ty nepotřebuješ můj vztek, Avrahame. Dělej, co umíš. Dělej, co uznáš za vhodné.“

V noci Soňu navštívil zástupce velitele Irgunu. Před odjezdem do Evropy ho Zeev Feinberg zapřísahal, aby za ní zajel na sever, oznámit jí, že odjel, „a hlavně,“ zdůraznil Feinberg, „jí řekni,

že se vrátím“. Zástupce velitele Irgunu neprozradil Soně účel cesty, jen stručně poznamenal, že to byl jediný způsob, jak „mu zachránit zadek, který máš, jak jsem vyrozuměl, docela ráda“. Potom se zahleděl v dál, oknem do noci, z níž se mohl každou chvíli vynořit, uši nastražené, aby nepřeslechly nezřetelná slova díky. Když se slova nedostavila – co bylo s „co bychom si bez vás počali?“, kde byl konec „zachránil jste mu život, a mně taky“? –, stočil pohled a znovu si ji prohlédl. Pilný trénink a dětské šilhání z něj udělaly profesionála v nenápadném sledování. Nezúčastněný pozorovatel by se mohl zmýlit a pomyslet si – podívejme se, muž a žena sedí v obýváku, žena se dívá do zdi a muž z okna. Ohledně ženy by měl pravdu, ohledně muže by však byl od pravdy daleko. Zástupce velitele Irgunu si Soňu prohlížel stejně pozorně, jako by studoval topografickou mapu trasy nadcházející noční razie. Důkladně si prohlížel rysy jejího obličeje: oči daleko od sebe, tolik a tolik píh ve víceméně stejné vzdálenosti od sebe, velká brada. Všiml si i vrásky vinoucí se od nosu k hornímu rtu a odhalil, že když se usmívá, zdvihne nepatrně levý koutek úst a vráska se přitom ne nepůsobně pohne. Celkově byla příliš obyčejná, rozhodně nebyl důvod harcovat se sem až z Tel Avivu. Zástupce velitele Irgunu Zeeva Feinberga v duchu politoval, takový kanec a je mu to k ničemu, když se rozhodl usadit se na tak bohem zapomenutém místě, kde je nejen neúrodná země, ale navíc i ženy tu jsou očividně průměrné.

Znovu se zadíval z okna. Za malý okamžik se s ní rozloučí. Za malý okamžik vykročí ze dveří. Cesta do Tel Avivu bude temná a chladná, před očima mu vytanou nejrůznější přeludy, jaké se zjevují člověku, když jde sám uprostřed noci. Už se zvedal, když uslyšel Sonin hlas. „Znáte se z lodi, vidíte?“

Zástupce velitele Irgunu odpověděl, že ano, Zeeva Feinberga zná z lodi, a teď, pokud promine, jej tlačí čas. Soňa mu věnova-

la pobavený, rozhodný pohled, úplně stejný jako jeho pohled ve chvíli, kdy mluvil ke svým podřízeným, a řekla: „Pokud jste ho posadil na loď, to nejmenší, co můžete udělat, je povědět mi, jaké to bylo na té první.“

„Proč?“

„Když už ho nemůžu vidět, alespoň si poslechnu něco o jeho minulosti.“

Zástupce velitele Irgunu se znovu rozčileně posadil. Odjakživa se nerad vrtal v minulých dobrodružstvích. Proč se vracet k přežvýkanému soustu, když se člověk může zakousnout do masa budoucnosti. řečmi vzpomínky jen bledly, jako košile vypraná tolikrát, až ztratí všechnu barvu. Jenže si najednou uvědomil, že když vypráví o lodních příhodách se Zeevem Feinbergem Soně, nabírají nový dech a zjevují se mu před očima barvitější než kdy jindy. Zpočátku to přičítal svým kromobyčejným vypravěčským schopnostem, rychle však musel uznat, že na tom nemá podíl. Byla to Soňa. Zdálo se mu, jako by byly všechny její póry připraveny nasávat jeho slova. Když vyprávěl, jak opustil rodinu, odešel do města a odtamtud na loď, zaplavil jí oči soucit. Když popisoval, jak se málem utopili v bouři, zachvělo se jí chřípí strachy. Když zmínil vtipy, které Feinberga naučil, otrásla se smíchy a zástupce velitele Irgunu se také zatřásl. Minulost už nebyla minulostí, když o ní vyprávěl Soně. Naslouchala mu tak pozorně, s takovou účastí, že to, co mu prve přišlo jako chladné a temné útržkovité vzpomínky, mu vytanulo na mysli ohřáté a okořeněné a nasýtlo jej radostí. Seděli společně do pozdní noci. Vyprávěl jí anekdoty z podpalubí, i ty nejpeprnější, a překvapilo jej, že se nečervená studem, ale že se zešíroka pobaveně usmívá. Popisoval Feinbergovy geniální tahy v šachu i své vlastní protitahy, a přestože šachům vůbec nerozuměla, pobaveně tleskala nad zlomovými okamži-

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Jednu noc, Markoviči.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.